

A VASUTI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Garay-utca 18. szám, II. emelet, 9,
ahová minden levél és küldemény címzendő.

Megjelenik
minden héten
pénteken.

Előfizetési árak:
Egy hóra --- 80 kor. Félévre --- 180 kor.
Negyedévre --- 2,40 " Egyes szám --- 20 "
A Szövetség tagjai díjtalanul kapják.

Egybe az erőt!

Lássátok, mennyien vagyunk...?!
Nemrég csak egy szikra volt még a vágy;
Félenken gyújtotta agyunk'...
S ma már merészen a magasba vág;
Tegnap lesújtott még a vad erőszak,
Azt hittük már: a véres fegyver győz csak.
De ma! Milliók állnak csatasorba,
Magas, nagy célokért mind – egybeforvva!

Nem tűrünk már némán tovább!
Arasson egyszer nekünk az erő!
Eddig a vágy csak sirdögált,
Most szabadon, reménnyel tör elő!
Emlékeztek-e még a gyásznapokra,
Mikor sorunkat az önkény tiporta?
S őrzöngve gázolt a proletár-vérbe –
És mi nem adtuk meg magunkat mégse.

Bimbózó álmok szálltak szét...
Ha ébredt a tavaszi napsugár
S tüze a forrongó rabvért
Vitte a még forróbb álmok után...
– Urak! A lélek békóit letörtük,
A türelem is ott van már közöttük.
Csak egy pillanat még, egy röpke álom:
– S lángok gyulnak az ócska kúriákon...!

– Vagy pihenjen egyszer a kar!
A nyomorból minékünk már elég!
S ha kéz alkotni nem akar:
Megáll az élet, a szárnyas-kerék:
S mi bátran, dacosan megyünk előre!
Éget a rabság, – csal a nép jövője.
S verjenek ránk bár millió lakatot:
Azért a végén – mi leszünk szabadok!

Nem féltek hát még odafünt,
Hogy elsöpör benneteket az ár?
Vigyázzatok! A lomha föld
Piros tüzü, új hajnalokra vár...
Forró napok szellője süg felétek,
A hangja gyenge még, tüze nem éget,
De álljatok csak egyszer az utjába:
Orkán lesz még belőle nemsokára.

Felénk egy új világ tekint,
A régi a családok birtoka még,
De fala már reszketve ing:
Vad haraggal döngeti a nép.
S bár szenvedélye még lekötve folyton:
Lelkében vulkánok erője tombol!
S nem lesz a vágnak féke vagy határa,
Amig perzselni tud a gyújtó láva.

Rajtunk a szégyen pirja ég:
Mikor lesz már ember a proletár?:
Hóhérait hizlalja még,
Ha a gazok korbácsütése fáj...
Mikor gondoltok valami merészet?
Földig gyalázva csak a gyáva élhet.
S mi a jogot eddig hiába kérte:
Feszüljön most a vasököl ütésre!

LÁZADÓ.

Pihenés.

Végnélküliek ama balesetek száma, amelyeket a vizsgálat az alkalmazottak hibáira ró fel.

De éppen eme körülmény készíthetné az intéző köröket, hogy gondolkodóba essenek.

A folyton fejlődő technika, a vonatok mindinkább növekedő gyorsasága nagyban hozzájárulnak a balesetek előidézéséhez. Ennek a veszélynek az ellensúlyozására csak egy módszert ismerhetünk el helyesnek: a *szolgálati idő megrövidítését*.

Sajnos, a tőke és a profit érdeke nem engedik meg az alkalmazottak védelmét. A vasutársaságok összeharácsolt milliói csökkenteni találnának, ha a szolgálati idő leshorításával a személyzetet kellene szaporítani és semhogya erre az utra térnének az intéző körök, inkább kockára teszik a saját vagyonukat és mások életét.

Azaz, helyesebben csak az utóbbit. A saját vagyonukban nem esik nagy kár.

Az az egy-két összetört kocsi, a szétzúzott mozdony csekély értéket képvisel azzal a horribilis összeggel szemben, amit oly uton takarítanak meg, hogy *kevés* személyzettel *nagy* munkát végeztenek.

Csakis erre a nagy és nehéz munkára vezethetők vissza a balesetek java része. És különös, hogy *hivatalos* vizsgálat még sohasem állapította meg azt, hogy a balesetet a *tulhosszu szolgálati idő* idézte volna elő.

Erről a szolgálati időről meglepő statisztikát lehetne összeállítani.

És ebből a statisztikából kiderülne, hogy a pragmatika idevonatkozó szakasza csak írott malaszt, hogy az egy havi szolgálatban töltött idő jóval nagyobb, mint a pihenő idő, hogy a pihenő idő még alvársa sem elég.

Csoda-e ily körülmények között, ha baleset történik? Korántsem! Sőt ellenkezőleg, a csodával határos — és csak a vasuti alkalmazottak lelkiismeretességét bizonyítja —, hogy még több baleset nem történik.

Ezeknek a baleseteknek már az olvasása is vérfagyasztó, hát még átélni ezeket!

A közönség izgalommal szokta a balesetek leírását átolvasni, sajnálkozva szól a szerencsétlenül jártakról, szidja a „hibásakat”, de a baj tulajdonképpen okozói: a hatalmasok, a tőkésék, a kormányok ellen nincs kifogása.

A napokban jelent meg az első valóban tárgyilagos vizsgálati jelentés egy vasuti balesetről.

Előre bocsátjuk, hogy nem nálunk, hanem Angliában. Azt is megjegyezzük, hogy a vizsgálatot nem a szolgálati főnökök, hanem egy érdektelen harmadik, egy műszaki alezredes vezette. És ez a vizsgálat megdöbbentő részleteket hozott napvilágra: a *mozdony személyzet a gépen állva elaludt*.

Ez a baleset 1907 október 15-én történt és 18 ember életébe került. A többi utas közül 31 súlyosan, 30 könnyebben sebesült meg. Csupán 6 ember menekült meg ép bőrrel.

A vizsgálat eredménye nem maradhat hatás nélkül az illetékes körökre, annyival is inkább, mert egy magas állású katonatiszt merészen *szociálpolitikai következtetéseket von le ebből a balesetből*.

A balesetből (a mozdonyvezető és fűtő életüket vesztették) mindössze annyit tudunk, hogy egy veszélyes kanyarodónál a vonat az előírt 16 km. helyett 96 km.-es óránkénti sebességgel haladt; hogy a jelzőkészülékek rendben voltak; hogy a mozdonyvezető nem a szokott helyen fékezett; hogy a lejtőn a vonat örületes sebességgel haladt; hogy közvetlen a veszélyes hely előtt a mozdonyvezető felismerte a helyzetet, fékezett és ellengőzt adott, de mindez már későn volt, a balesetet nem lehetett elhárítani.

Felmerült tehát a kérdés, mi idézte elő a balesetet, mi lehet az oka annak, hogy egy tapasztalt mozdonyvezető ilyen hibát követhetett el?

A mozdonyvezető *teljesen józan volt*, amint ezt a boncolás megállapította s a gyomorvegytani vizsgálata is beigazolta. A vizsgálat azt is megállapította, hogy a fék kifogástalanul működött, de az is beigazolódt, hogy a mozdonyvezető a vészjelző készülék elhaladása mellett a gőzspót nem szólalta meg.

Mindebből az említett alezredes ama következtetésre jut, hogy a *mozdonyvezető a kérdéses időben aludt, vagy legalább is elszunnyadt és szeméit csak későn nyitotta fel. Valószínű, hogy a fűtő is aludt, vagy legalább is nem tudta, hogy a mozdonyvezető helyén állva alszik.*

Emellett bizonyít az az összeállítás is, amely a mozdonyvezető utolsó napjainak szolgálati idejét tárja fel.

szolgálatba lépés	A szolgálat vége	A szolgálati idő hossza
9. 6 óra 40 p. este	6 óra 10 p. reggel	11 óra 30 p.
10. 7 " 35 " " "	5 " 05 " " "	9 " 30 "
11. 2 " 30 " d. u.	1 " 45 " éjjel	11 " 15 "
12. 2 " 15 " " "	10 " 30 " " "	8 " 15 "
13. 8 " 13 " este	6 " " reggel	9 " 47 "
14. 7 " 35 " " "	2 " 08 " éjjel	(Ezkor történt a baleset.)

Hat nap alatt négy ízben teljesített az illető éjjeli szolgálatot és csak egy ízben, 12-ről 13-ára forduló éjjel lehetett alkalma éjjel pihenni.

Egy öreg mozdonyvezető azt mondta a vizsgáló bizottság előtt, hogy távol otthonuktól és különösen napközben nem képesek nyugodtan aludni s hogy magáról tudja, mily könnyen lehet éjszaka a gépen elaludni.

Hiszen közismert dolog, hogy katonák az ellenfél közepette, ahol életük pedig éberségüktől függ, gyakran a lovaikon is elalszanak és cseppet sem kell csodálkoznunk, ha ez a mozdony személyzettel is meggesik.

Erre a körülményre lehet csak visszavezetni mindama baleseteket, amelyeknek okai állítólag kideríthetetlenek. A közbiztonság, ezek vagyona, százezrek testi épsége követeli, hogy a szolgálati- és a munkaidő mindenütt redukáltassék, de főleg kerülendő a gyakori, különösen a két egymásután következő éjszakai szolgálat.

Mindezt azonban nem szivlelik meg oda-fenn. Mikor olvastuk már a kereskedelemügyi miniszter utasítását, hogy a Máv. szállítsa le a műhelyi munkások munkaidőjét, de nyomát nem leltük eddig a Hivatalos Lapban. Végnélküli időre van szüksége a Máv.-nak akkor, amikor szociálpolitikát kellene üznie. De szerfelett gyors a bőkolásban, amikor üdvözlő iratokról van szó. Most is, Sztéryni államtitkár levele, mely-

ben köszöni úgy a miniszter, mint a saját nevében a kitüntetések alkalmából küldött üdvözlőlevelet, már 8 nap múltán a Hivatalos Lapban is megjelent.

És mi leszögezzük ennek a köszönőiratnak utolsó mondatát:

„..... hogy a személyzet szeretetét a legteljesebb mértékben viszonzzuk és annak érdekeit teljes odaadással, mindig szívünkön fogjuk viselni.“

Szóvirágok helyett azonban szivesebben fogadná a személyzet a munkaidő és a szolgálati idő rövidítését.

Ebben nyilvánulna meg az igazi szeretet, ez igazolná, hogy az alkalmazottak és az utazók érdekeit is szívükön hordják a kegyelmes urak.

Ezt tessék beigazolni!

SZEMLE.

Május 1.

Néhány nap múlva itt lesz újból május elseje, a természet legszebb, leggyönyörűbb és legesodásabb napja, az elnyomott és jogaitól megfosztott proletáriátusnak nagyjelentőségű világünnep. Ezt a napot nem a kormányok, törvényhozók és papok avatták ünneppé, hanem maga a nép, a dolgos milliók. Azok avatták tehát ünneppé, akik a törvényhozás kapuin kívül állanak, akiket a kiváltságosak önkénye és politikai kapzsisága az alkotmány sáncaiból kiszorított. Ünneppé avatta pedig azért, hogy e napon megmutassa a világ hatalmasainak és elnyomóinak erejét és hatalmát. Ünneppé avatta azért, hogy e napon demonstráljon gazdasági elnyomatása és politikai szolgasága ellen. Hogy tudtára adja és megértesse a föld hatalmas uraival azt: miszerint csak addig lesz igavonó barma az uralkodó osztályoknak, ameddig ő békével tűrni akarja a hatalmasok által reárákott és reákerényserített gazdasági és politikai bilincseket. Ünneppé avatta azért, hogy e napon megmutassa a tőkével szemben a munka hatalmát és azt, hogy mivé lenne a tőke munka nélkül és mivé lennének a tőkés munkások nélkül. De mi történe a társadalommal is akkor, ha munkások nem volnának? Hogy tehát bebizonyítsa a munkásság az ő nélkülözhetetlenségét, akit tehát nem lehet sem elnyomni, sem pedig politikailag örök időkre a szolgaságra kárhóztatni, hanem hogy egyenlő jogok illetik meg őket.

Sokan az indifferensek közül azt kérdik, hogy mi értelme és mi célja van a munkásság május elseje megünneplésének?

Hát majd azt is meg fogjuk mondani. Az a célja, hogy e napon a világ összes dolgozó milliói tüntetnek és demonstrálnak a munka mellett és a tőke ellen. Ennek az ünnepélynek nincsen más célja, minthogy a világ összes dolgozó munkásai, akik a javukat megteremtik és előállítják, tiltakoznak elnyomatásuk, kizsákmányolásuk és szolgaságuk ellen. Nem más a célja, mint a nemzetközi munkásmillióknak szolidáris megnyilatkozása a szintén nemzetközileg szervezett elnyomókkal és kizsákmányolókkal szemben. Nem más a célja, mint egy hatalmas világtüntetés a szociáldemokráciának egykoron való diadaláért és egyéb munkásvédelmi ügyekért. Az a célja tehát, hogy a munkásság tanujelét adja a világ elnyomói előtt szolidaritásának, hatalmának és erejének. — És ettől e szolidaritástól reszketnek a hatalmasok. Ez a világtüntetés a jövő kornak, a szociáldemokráciának a diadalát jelenti. Annak a tömegnek a diadalát tehát, akik évezredek keresztül a hatalmasok elnyomtak és a földig legigáztak.

Ez a nap nemcsak a munkásságnak az ünnepe, hanem ünnepe egyúttal a munkának és ünnepe továbbá május elseje a szabadságnak és a jognak is. Ünneppapja

a jövő kornak és a jövő társadalomnak. Igen, mert e napon követelik a világ összes proletárai a legteljesebb gazdasági és politikai jogegyenlőséget, a gyülekezési és egyesülési jogot, a sajtónak szabaddá tételét és a kaució eltörlését, *de főleg a 8 órai munkaidőt*, szóval mindazon elveknél és eszméknél a megvalósítását, amelyeket a szociáldemokrácia magában foglal. Ezen a napon tüntet a világ proletársága a magángazdálkodás rablórendszerére ellen és a helyes, észszerű és céltudatos szociális gazdálkodás mellett. És hogy a szociáldemokrata munkásság mindezeket elfogja érni és ki fogja küzdeni, erre a legfényesebb bizonyíték a mai világútnep: május elseje.

Első segély.

A zágrábi fűtőházi főnök urnak annyi a magánügye, hogy nem ér rá a fűtőházzal bibelődni. Van is itt rendtelenség elég. Minden fejtegetőre van állítva. Csak a napokban érte egyik kartársunkat baleset. Nagyon természetes, hogy a kézigyógyászatnak, kötőszereknek nyoma sem akadt. Hogy azonban ráfogás ne legyen, mintha nem részesült volna első segélyben, hát feléje nyújtottak — *egy pohár vizet*. Jó fél óra hosszáig kuttattak orvos után, végre is a szerencsétlenül járt maga kereste fel dr. *Dijmovic*s pályaorvost, aki a sebesültet az irgalmasok kórházába küldte.

Ebbe is beletelt egy rövid óra. Csak hogy az irgalmasok orvosa cseppet sem mutatkozott irgalmasnak, hanem egyszerűen visszaküldte a sebesültet a pályaorvoshoz, mondván: „*En dr. Schwarz vagyok, az irgalmasok orvosa, pályaorvos azonban nem vagyok.*” Teljes két óra múltán azután mégis csak bekötötték az illetőt.

Hát bizony keserves állapot ez. Bizony csak jobb dolga van a fűtőházi főnök ur kutyájának. Ha azt érte volna baleset, bizonyára ott termettek volna a mentők, meg irgalmas és irgalmatlan doktor urak.

Trió.

Csak a multkoriban irtunk a *Rió*-ról, most most meg a *Trió*-val van dolgunk. A *Rió* is, meg a *Trió* is marják a Máv. Konzumot. Az egyik kutya, a másik eb. Valószínűleg mind a két jel alatt ugyanazok az alakok rejtőznek, helyesebben *vélnek* rejtőzni. A hangjukról azonban rájuk lehet ismerni.

A *Rió* meg a *Trió* között csak egy *t* betű a különbség. De abban, amit irtak, semmi különbség sincs. Még egy *t* betűnyi se. Mind a kettő hazudott a *Vasutas Szövetség* hasábjain. Nemes versenyre keltek, hogy melyikük tud nagyobbat fillenteni. Bajos volna eldönteni, hogy melyiket illető az elsőség. Ezt az olvasókra bizzuk. Hogy *Rió* miként hazudott, hogy miként rágalmazta a Máv. Konzumot és ennek igazgató-ságát, ezt már ismertettük. Most csak a *Trió*-val foglalkozunk.

A *Trió*-ra háramlott a feladat a *Vasutas Szövetség*-ben is megörökíteni a Konzumközgyűlési vereséget. Keserves feladat olyan győzelemről írni, amely a saját pártja 3262 többséggel — kisebbségben maradt.

A Konzumközgyűlési alaposan elferditett *tudósítás* mindjárt hazugsággal kezdődik. Mert *Trió* így *tudósítja* a bajtársait:

Napirend előtt *Osváth István* a törvény megkerülésével összehívott közgyűlés megtartása ellen óvást emelt és ezen óvását írásban is benyújtotta. Ennek dacára az ülés megtartatott.

Hát igen tisztelt *Trió* *Osváth Pista* nem nyújtott be óvást, ha csak az alagi lóversenyen nem nyújtotta ezt be. De az is lehetséges, hogy *készakarva elfelejtette benyújtani*.

Ez volt az első hazugság. A második hazugság meg itt van ni:

Sokan hangosan közbeszóltak, hogy „mi köze a könyvszakértőnek a pénzügyi zavarokhoz?” „Hiszen a könyvelés ellen soha senkinek nem volt kifogása.” „A könyvelő köteles azt elkönyvelni, amit elkönyvelés céljából neki átadnak.”

Hát ezt a közbekiáltásokat senki sem tette. Nyoma sincs a gyorsírói jegyzetek-

ben. Ezt valószínűleg *Trió* ur szerette volna a közgyűlésen kiköpní, de látva a hangulatot, inkább lenyelte. Ezen az uton került a *Vasutas Szövetségbe*. Oda való.

Az egyetlen igazság azonban a 30 soros *tudósítás* utolsó mondata:

Mire a választásra került a sor, az ellenzék közül alig volt ott néhány *kiváncsi* ember.

Erre mi is mérget veszünk, hogy így volt? Sőt mi több, bizton merjük állítani, hogy mire a szavazásra került a sor, az ellenzék közül nem volt ott egyetlen egy *kiváncsi* ember sem.

Mert minek lettek volna az ellenzéki emberek *kiváncsiak*, mikor eleve látták a bukást.

De emberek az ellenzéknek vol elég, amennyiben 1489 szavazatot adtak le. Ennyi szavazatot leadni pedig legalább is 75 emberre volt szükségük. Miután azonban alig maradt ott néhány ember, ki tudja, hogy dugtak közbe ennyi szavazatot? De az is lehetséges, hogy *Trió* ezt a 75 embert néhány embernek tekintti, pedig ez volt az egész gárda, amely *Abarbandlió*, *Kuntzió* meg *Osváth* vezénylete alatt állott. Gyönyörűség *trió* ez. De mi lesz majd ezután? Miből él meg majd a *trió*?

A szentek az elnökökről.

Kezd testet ölteni az ige, amelyet eddig *Batthyányról* hirdettünk. Ma már annyira jutottunk, hogy a szakállgróf generálistábjában is elégedetlekednek a tulipánt védő javaslatok. Legutóbb a déli kerületben nyilvánított meg a *Batthyányellenes* áramlat. Hogy azonban a szentek ránk ne fogják, miként mi a dolgot az újunkból szoptuk ki, hát hadi beszéljen az egyik saját organumuk a *Magyar Hírlap*, amelybe szentek írják a cikkeket, illetéknéppen:

A déli kerület harca a szövetség ellen.

Ha a déli kerület április hónap 23-iki választmányi ülésének lefolyását és a kerület lemondott vezető férfiainak a nyílt fórumon elhangzott beszédeit közelebbről vizsgáljuk, ezekben oly jelenségeket látunk, amelyek egyenesen megdöbbenést; mert míg egyrészt a kerület elkeseredett harcot üzen vezetőférfiainak nyilatkozatai kapcsán a szövetség központi vezetőségének, addig másrészt nyílt fórumon éles kritika tárgyává teszi a szövetség elnökének *Batthyány Tivadar* grófnak magatartását, kiről minden tartózkodás nélkül kimondja, hogy *ígéretének helyét nem állott, a kerületnek megígért álláspontját meg nem tartotta, sőt a kerületet cserben hagyta*.

Elmondja továbbá a kerület egyik vezetőférfia, hogy a déli kerület évi közgyűlése előtt *Batthyány Tivadar* gróf elnök azt kérdezte „Milyen férfiak kellene a szövetség élére?” Midőn ők megmondták véleményüket, *Batthyány* gróf helyeselte és azt mondta: „Igyekezni fog megfelelő embert ügyvezető alelnöknek megnevezni; erre kezet is adott, ennek dacára sem állt az értekezleten pártjukra.”

No lám, a szentek is kezdik már kismerni a szakállgróft, aki azonban még mindig görcsösen ragaszkodik azjelnöki székhöz, amíg ki nem rántják alóla.

A mozdonyvezetőkről.

Az általános gazdasági helyzet a mozdonyvezető helyzetét napról-napra nehezebbé, sulyosabbá teszi, bár a szolgálat mind terheesebbé és felelőségteljesebbé válik. A technika óriási fejlettsége, a mindinkább komplikáltabb szerkezetek, a fokozódó gyorsaság, a mozdonyvezető tudását, szívósságát mindjobban és jobban próbára teszi. Hogy a mozdonyvezető tudásától és használhatóságától függ a forgalombiztonság javarésze, az elvitázhatalan. És éppen ebből következne, hogy az intézőkörök feladata volna, hogy a mozdonyvezetőkről kellően gondoskodjanak, s anyagi gondoktól lehetőleg mentesítse

őket. Mert az tény, hogy az a mozdonyvezető vagy mozdonyfűtő, aki anyagi gondokkal — és sokszor igen sulyos gondokkal — küzd, akinek szolgálat közben a nélkülözhető övéin jár az esze, nem bírja szolgálatát úgy teljesíteni, amint ezt a mai viszonyok megkívánják.

Ugy látszik, hogy mérvadó helyen nem így gondolkodnak, amint ezt a legutóbbi *fizetésrendezés* is igazolja. Különösen a fűtők helyzete kíván sok javítani valót. Hányszor kérték már legalább a géptisztítás alóli felmentést, s erős összetartást kell a fűtőknek tanusítani, ha ez alól a nyűg alól végre meg akarnak majd szabadulni.

De az ifjabb mozdonyvezetőket különösen nehéz a helyzet, így például a mozdonyvezető tanoncoké. Az előléptetés és kinevezés olyan gyatra rendszeren alapszik, hogy a tanoncoknak jelentkező lakatosok a műhelyekben megöregeszenek mire a gépekre kerülnek. Hát még amíg a tanonc-idő leteltével kinevezik őket!

Manapság átlagosan 30 évre becsülhetjük azt a kort, amelyben a lakatosok a mozdonyvezetőkhöz kerülnek. Olyan kor ez, amelyben azelőtt már régen mozdonyvezető lehetett. A mai tanoncokból aligha kerül egy-kettő abba a szerencsés helyzetbe, hogy főmozdonyvezető lehessen. Amíg ide juthatna az illető, addigra már rég megöregelte erejét a szolgálat.

Elismert tények ezek, amelyeket az illetők maguk érezhetnének legjobban, s különös, hogy éppen a mozdonyvezető törődik legkevésbé anyagi helyzetének javításával.

A java része nem szervezkedik, s ha be is lép valamely szövetségbe, olyanba lép, amelyek nem az öntudatos szervezkedést vallják utjukul, hanem csak a felsőbbtség érdekét és vágyait szolgálják.

És szinte elszomorító, hogy egyes lakatosok, akik hosszú ideig az öntudatos szervezkedés útjain haladtak, mihelyest egyszer mozdonyvezető tanoncokká lesznek, hátat fordítanak régi bajtársaiknak s lenézik őket. Pedig hát a tanoncok helyzete sem rózsás, s jöhet időt, amidőn a mozdonyvezetői kar is reá szorul még az egykori szaktársak támogatására.

A „munkástársak”.

Ki ne ismerné azokat, akik minden adandó alkalommal a fenti szót használják? „*Munkástárs*”-sal szólítanak meg mindenkit, a boros poharak mellett éppen úgy, mint amikor a gazdasági helyzet javítását célzó mozgalomról van szó.

Mindez azonban nem hátráltatja őket abban, hogy „*munkástársaikkal*” összeférhetlenek legyenek és hogy ezekkel szemben „*megvetésüknek*”, *lenézésüknek* adjanak kifejezést. És emellett felülről lefelé „*munkástársi együttérzést*” látszanak ápolni, azonban ritka, nagyon ritka eset az, amidőn a magasabbrangúak belátják azt, hogy ők tényleg munkástársak. A legtöbbje azonban nem indul ily példák után s ezek kartársi érzése csak — szappanbuborék.

A kapaszkodás, a pozícióhajzás, az önzés, ezek képezik a „*munkástársak*” gyenge oldalait. A kartársi érzés hiánya azonban másképpen is megnyilatkozik.

Szerencsére vannak jellemes munkástársak is, az igazi munkástársak, akikben van elég bátorság a félszeregeket kritika tárgyává tenni, még az esetben is, ha emeltük a „*munkástársak*” a következő pillanatban, hazugságokkal körözve, a főnököknek besugják.

Jellemző a „*munkástársak*” jellemtelenségére, hogy jobb ügyhöz méltó buzgalommal igyekeznek élesíteni a lehangoltságot, ha valami nem az általános óhaj szerint történt, de sohasem nyilvános összejövetelek alkalmával, hanem félreos helyeken avagy poharazás közben, a legtöbbször azonban akkor, amikor ellenféltől nincs mit tartaniok.

Az ilyen vakondokmunka mellett nem kerül nagy fáradságukba az irodákban el-

hitetni, hogy ők a „jó gyerekek“ és hogy a többiek azok az elégedetlenek, akiknek minden kevés, akik örökösen „izgatnak“ s akiket nekik a sárba tiporni kötelességük.

Addig, amíg a vasutasság között ilyen Judások élnek, amíg a vasutasok ezeket hallgatagon megtürik, anélkül, hogy lelepleznék őket, addig igazi, testvéries együttműködésről szó sem lehet.

Ezek a „munkástársak“ — legtöbbször a felsőbbség neveltjei — akadályozzák meg a vasutasság előrehaladását.

Ezek a „munkástársak“ azok, akik az ősszesség érdekében küzdőknek a politikai hitvallásukat szokták a szemükre hányni. Nagyon természetes, hogy szerintük „szoci“ az illető, aki a „vörösek politikai agitátora“, holott a valóságban 100 eset közül 99-szer gazdasági kérdéssel foglalkozik a vasutas.

Butaság és rosszakarat az ilyen „höstettek“ indító oka, de a „munkástársak“ jezsuita módra gondolkodnak, mondván: a cél szentesíti az eszközt.

Céljuk pedig a kapaszkodás, az egy-két garassal magasabb kereset. *Ezért követeljük mi az automatikus béremelést.* Ne legyen módjában a főnökségeknek a Judásokat oly módon jutalmazni, hogy kiváltságokkal és magasabb keresettel jutalmazza hőstetteiket.

Mi azonban azt is tudjuk, hogy modern gondolkodású, igazságszerető főnök előtt a Judások süket fülekre találnak, akiket a „munkástársak“ nem tudnak orruknál fogva vezetni.

Ha minden igazi munkástárs megbecsülni tudja a kenyérért küzdő kartársat, akkor ezek a mérges növényei a denunciálásnak és a talpnyalásnak, ezek az „én is munkástársak“, akik — fájdalom — még ma is paraziták módjára élőködnek, végleg ki fognak pusztulni.

A m. kir. Kuria — a vasut ellen.

Számtalan esetben a vasut, mint munkaadó úgy bánt el a balesetet szenvedett alkalmazottal, hogy könnyebb szolgálatra alkalmazta.

Három-négy év múlva aztán csodálatosképpen konstatálta, hogy az illető a könnyebb szolgálatra is alkalmatlan s elbocsátotta szolgálatából. Mikor aztán balesetből kifolyólag, jogait akarta érvényesíteni a vasut volt alkalmazottja, akkor — szemébe nevettek s törvényből mutatták ki, hogy az ő koreseti joga elévült.

A kir. Kuria most a vasut ebbeli taktikázásának véget vetett, kimondván, hogy oly esetben, mikor a balesetet szenvedett a vasut továbbra szolgálatában tartotta: ez az idő az elévülési időbe be nem számítható.

E közérdekű határozat így hangzik:

(M. kir. Kuria 2733/1907. — 1908. február 20.) A Kuria: A másodbiróság ítéletét megváltoztatja és kimondja, hogy a *felperes követelése nem évült el*, minélfogva a másodbiróság ítéletét hatályon kívül helyezi.

Indokok: Az 1874: XVIII. t. c. 9. §-a szerint a vaspályák által okozott testi sérülések esetén, a kártérítési követelések a baleset bekövetkeztétől számított három év alatt elévülnek.

Habár a peres felek egyező előadása szerint az a baleset, melynek következtében a felperes a keresetben körülírt testi sérülést szenvedte, 1893. évi július hó 15-ik napján beadott kereset indítását megelőző három évnél régebben történt, a felperes kereset követelése ebben az esetben elévültnek nem tekinthető.

Midőn ugyanis a munkaadó, akit az alkalmazottja által szenvedett testi sérülések által okozott károkért alkalmazottjaival szemben esetleg felelősség terhel, a testi sérülést szenvedett alkalmazottját, a sérülés következtében csökkent munkaképessége mellett és addigi keresményével felérő, vagy a sérülés következtében csökkent munkaképességének megfelelő keresményénél magasabb összegű javadalommal a sérülés

után is alkalmazza és ezzel a sérültnek a munkaképessége csökkenéséért az ellenértéket kiszolgáltatja, a munkaadónak ez a ténye a sérült alkalmazott esetleges kártérítési igényének elismerésével azonos hatálya.

Minthogy pedig az elévülésre vonatkozó általános jogszabályok szerint a követelés elismerése az elévülést félbeszakítja, az enlített esetben a sérült alkalmazottat a munkaadóval szemben esetleg megillető kártérítési követelés elévülése csak akkor veszi kezdetét, mikor a munkaadó alkalmazottját a szolgálatból végleg elbocsátotta.

Az elévülést félbeszakítását nem akadályozza az a körülmény sem, hogy az újabb alkalmazás csak ideiglenes jellegű, mert az alkalmazás fentemlített hatálya ebben az esetben is fenforog.

Egy kis lojalitás.

A „Debrecen“ fogadó érdemes vendéglőse a minapi esték egyikén jó egynéhány pohár sör utáni haszonélvezetétől üttetett el. Igaz ugyan, hogy a tisztos vendéglősiparban végeredményben kár még sem esett, mert az egyik helyen okozott kár többszörösen térült meg más helyen, ahol a „honzaza“ üdveért áldoztatott, a bornak nem kicsiny kvantuma fogyasztatott el, de esemény számba mehet, amit feljegyezni érdemes, hogy Podolszky Béla főműhelyfőnök, reménybeli főfelügyelő ur közismert egyéniségét egy estére a „Debrecen“ szálló éttermének törzskara nélkülözni vala kénytelen.

De kezdjük elülről a dolgot. Április 23-án volt Béla napja. A *Törekvés* dalkör „érdemes“ vezetősége igazán hálás lehet a kalendárium csinálónak, hogy ki nem felejtette abból megörökíteni e szent napot, mert, hogy szent ne volna, arról vita se essék. Már hogye volna szent, amikor a névnapja a főműhely főnökének is és amidőn a főműhely dalárdája új, „hazaffyas“ vezetőségének alkalom kínálkozik, hogy egy kissé talpat nyaljon.

Adatik vala azért titokban Podolszky urnak tudtul, hogy 22-én este ne terheltesék lemondani azon jó egynéhány pohár sörök élvezetéről, amely máskülönbén nap-nap után rendszeren következik, mint mondjuk keddre a szerda; mert léssen, ami 10 esztendőn át sohasem volt; léssen nagy lampiónos kivonulás, szónoklat, szerenáé és holmi egyéb hizelgések.

Nem kis dolog ez, kérjük alásan! Mert meg nem inni egy este a minden este megszokott söröcskét, nehéz dolog ez! Viszont valakinek, aki hiu a végletekig, akárcsak Kossuth kegyelmes ur, lemondani egy lampiónos szerenádról, egy üdvözlő szónoklat végighallgatásáról, egy egész ház kíváncsiskodó népszerűségének bámulatáról: még inkább nehéz. Azért hát isten neki! Az elmaradt söröcskét be lehet hozni egy hét alatt, ha minden nap többet iszik az ember egy pohárral, de lampiónos, szónoklatos szerenáé még sem esik minden napra! Azért hát csak jöjjön a dalárda! És jött is kérjük alásan. Volt ünnepség, dal, üdvözlés, szónoklat, sőt a nagy ágyut is elsütötte a reménybeli főfelügyelő ur. Már tudniillik szavak alakjában. Hogy nagy vala eddig bánata-buja! Távol kellett tartani magát a dalárdától, mert „külső okok“ kényszerítették erre. Ez azonban már megszűnt s igéri eme szent napon, hogy ezután mindig hűen együtt áldoz a dalárdával a honhaza üdveért a Bacchusnak szentelt oltárokon.

Mert vajjon mi mást művelhetnek együtt a mi fogalmaink szerint felépítendő haza: a *közjó* érdekében?!

Azt hisszük, mondanunk sem kell, akik ismerik a viszonyokat, tudják, hogy az „okok“, amelyek távortartották eddig a reménybeli főfelügyelő urat a „működéstől“, az a szervezett munkásságnak a dalárda vezetőségében elfoglalt pozíciója volt. Hát jól van, reménybeli főfelügyelő ur! Ezt legalább megértjük, ez őszinte beszéd! Erről még lehet beszélni majd.

Most még gratulálui akarunk csak, hogy a dalárda jelen „lojalis“ vezetősége és ön, reménybeli főfelügyelő ur végre fellelték egymást, bebizonyítva ama közmondás igazságát: „Minden zsák megleti a maga foltját!“

Üzenet a magyarországi vasutasoknak.

Tisztelt kartársak! Konzumjuk ügyében kifejtett munkásságuk meghozta gyümölcsét. Győzelmük nekünk is új erőt kölcsönöz a további küzdelemhez, amelyet mi is hasonló ügyben folytatunk.

Ez alkalomból szívünkől, melegen üdvözljük a józan, öntudatos magyar vasutas kartársainkat!

A nálunk létező szemétklikk hetekkel ezelőtt korai örömmel hirdette, hogy magyar kartársaink meg fognak bukni, konzumjuk pedig csödbe fog jutni. Ilyen és hasonló gaz rágalommal akarnak minket eltántorítani a Fogyasztási Szövetkezet eszméjétől. Hogy céljukat elérjék, nem riadnak vissza a legpiszkosabb hazugságoktól és a denunciaciótól, sőt a terrortól sem, ha arról van szó, hogy aljas zsebérdékeiket megvédjék. Azonban mi is résen leszünk s ha ezek az alakok közibétek jönnek, úgy fogadjátok őket, amint megérdemlik. Ugy bánjatok el velük, mint a magyarországi testvéreink.

Felhívjuk a B. H. V. alkalmazottakat, hogy minden egyes terror-esetet jelentsenek be a központnál, amely gondoskodni fog arról, hogy a terroristáknak egyszer és mindenkorra elmenjen a kedvük bárkit terrorizálni.

Vegyetek példát a magyarországi vasutas kartársainktól és aszerint cselekedjétek, mert saját érdeketekben kell tennetek egy „nagy lépést előre, a haladás útján!“

Sarajevo, 1908 április 26.

Rechtsschutz und Unterstützungsvereine „Flugrad“ in Sarajevo.

Batthyány önmagáról.

A szentek megint gyűléseztek. Egy ilyen gyűlés 4000—5000 koronájába kerül a Vasutas szövetségnek. De meg muszáj lenni, hogy Batthyány gróf száját jártathassa.

Csakhogy a vasárnapi gyűlésen eljárt a szája és bizonyítványt állított ki önmagáról. Kijelentette, hogy a Vasutas szövetség a *Déli vasutasok mozgalmában részt nem vett s attól távol áll.* A béketárgyalások során recipiálták azokat a kérelmeket, melyeket már a Vasutas szövetség régen az igazgatóság elé terjesztett. *A Déli vasut igazgatósága ebből láthatja, hogy ha jobb viszonyban lenne a Vasutas szövetséggel, az újabb mozgalom semmiesetre sem támadt volna.*

Már most tessék a sorok között olvasni s akkor tisztában leszünk Batthyány jellemével. A gróf ur nem mond egyebet, mint, hogy *ő érti a módját annak, hogyan kell mozgalmat lefújni.* Érti a módját annak, hogyan kell a kenyérért küzdő vasutasokat elbolondítani, hitegetni, de leginkább hogyan kell a hatalmasok szekerét a kátyuból kiemelni.

Egyébként mindenek fölött sajnálkozott a gróf ur.

*Sajnálata*t fejezte ki, hogy a Vasutas szövetség oly fogyasztási szövetkezeteket támogat, amelyek nem türik el a központi vezetőség ellenőrzését.

Sajnálattal jelentette ezután, hogy a vasutasok árvaháza még mindig távol van a megvalósítástól.

Végül *sajnálata*t fejezte ki, hogy különféle szervezetek alakulásával az erők szétforgácsolódnak.

A többi felszólalók is sajnálkoztak. *Sajnálkoztak*, hogy a lapjuk 73.000 koronába kerül.

Sajnálkoztak, hogy a Vasutas szövetség fogyasztási szövetkezeteinek kölcsönzött 28.000 korona — eluszott.

Sajnálkoztak, hogy a 225.000 koronás bevételből segélyekre csak 6200 korona jutott.

Sajnálkoztak, hogy az ügyvédek expenzótája 7700 koronába került.

Sajnálkoztak, hogy a nyomdának megint 4000 koronára van szüksége, hanem azért megszavazták.

Sajnálkoztak, hogy a szövetségnek még nincsenek fajtehenei.

Sajnálkoztak, hogy a Vasutas szövetség nem úgy szervezkedik, mint a szociáldemokrata párt, de az idevonatkozó indítványt a gróf ur sajnálattal bár, de nem engedte le-szavazni.

Sajnálkoztak, hogy a Déli vasut igazgatósága folytonosan zaklatja Antal nevű tisztviselőjét azért, mert kerületében munkásainak érdekét képviselte. Kéri a Vasutas szövetséget, hogy fejezze ki az igazgatóság eljárásán rosszaságát.

Hát sajnálatos dolgok ezek mind.

Csak hogy a sok sajnálatos között volt egy derűs dolog is.

Gróf Batthyány sajnálattal állapítja meg azt a tényt, hogy a Déli vasut igazgatósága még mindig nem ismeri a Vasutas szövetség erejét. Indítványozza, hogy a Vasutas szövetség az esetet megdöbbenéssel vegye tudomásul, tegye vizsgálat tárgyává s ha a bejelentés mindenben megfelel a tényeknek, írjon fel a vasuti és hajózási főfelügyelő-séghez s kérje az egyesülési szabadság védelmét s a Vasutas szövetség tagjai szabadságának és jogainak respektálását.

Lám ez az egyedüli kacagtató.

Dehogy is nem ismeri a Déli vasut igazgatósága a Vasutas szövetség erejét, sőt, amint látszik, nagyon is jól ismeri, annyira jól, hogy szóba sem áll a gróf ural.

Es ezen nincs mit sajnálkoznia.

Batthyány-árvaház.

Évek óta egyebet sem tesznek a szentek, mint „jóléti intézményeket” alkotnak. Tető alá azonban még eddig semmit sem hoztak. Az árvaházra is alig gyűlt egybe valami, de már nevet adtak neki: Batthyány-árvaház. Egy kolozsvári lap most érdekes hírrel szolgál, amennyiben ezeket írja:

A kolozsvári vasutasoknak a vasutas árvák érdekében indított üdvös mozgalma ismeretes. Tervezetet dolgoztak ki, amely szerint a fizetésrendezési többlet 10 százalékát, esetleg 5 százalékát kivánták jegyeztetni az összes alkalmazottakkal. A jegyzés szabad elhatározás tárgyát képezte s mégis egy hónap alatt a kibocsátott felhívásokon közel százezer koronát irtak alá csupán a kolozsvári üzletvezetőséghez tartozó alkalmazottak. E nem remélt fényes sikerű kísérlet után a szövetségi elnökhöz (Batthyányhoz) jöttek azzal a kéréssel, hogy amennyiben felhívásait a többi üzletvezetőségekhez is szándékoznak eljuttatni, legyen segítségére a megkezdett akcióban a kolozsváriaknak s akkor félév múlva állni fog az árvaház. Am a vasutas szövetség elnöke nemcsak hogy megtagadta a segítő kezét, hanem minden befolyását latba vetette, hogy a kolozsváriak által megkezdett akciót hivatalosan is lefújják, — betilt-sák. Így is lett. Fogadkozott a szövetség és annak elnöke, hogy helyesebb módokat mellett s különbül megcsinálja az árvaházat a saját szakállára, mint ahogy azt a kolozsváriak akarták. Hát bizony nemcsak árvaház nincs, sem nagy, sem kicsiny, de még csak valaminek mondható alapítke sem verődött össze. Ugyanis van tán 13.000 koronájuk, az is csak hihetőleg papíron, mert a sok adminisztráció és a konzumoknak adott kölcsön minden pénzét felemészti. Ez a kudarc nehéz helyzetbe fogja juttatni az elnökséget a szövetség közgyűlésén, amelyet Budapesten tartanak meg s amelyen a kolozsvári mozgalom lefúvását többen szóvá teszik.

No lám, gróf ur, már a hazaffyas lapok így gondolkodnak a gróf ur tetteiről.

KÜLFÖLD.

Délamerika.

Buenos-Airesből írják, hogy Limában váratlanul kitört a vasutasok sztrájkja. A sztrájkoló vasutasok nagy zavargásokat rendeztek, megrongálták a vasuti sineket, az állomási épületeket és több vonat elindítását megakadályozták. A forgalom egészen megbénult. A katonaság összpontosítva van.

SZÖVETSÉGI ÜGYEK.

A Vasuti Munkások Országos Szövetségének hivatalos közleményei.

Központi iroda: VII., Garay-utca 16, I. em. 6. ajtó.

A szövetség központjának telefonszáma 76-01.

A helyi csoportok közleményei.

A Máv. gépgyári helyi csoport május hó 3-án, vasárnap délelőtt 9 órakor, az Oreczy-ut 47. szám alatti Melicher István-féle vendéglőben rendes havi taggyűlést tart, melyre a tagok tömeges megjelenését kéri a vezetőség.

A petrozsényi helyi csoport május hó 3-án taggyűlést tart, amelyen a központi vezetőség is képviselve lesz. Minden tagtárs ott legyen!

A nagyvárad helyi csoport május hó 2-án, szombaton este taggyűlést tart, amelyen a központi vezetőség is képviselve lesz. Tömeges megjelenést kér a vezetőség.

A síófoki helyi csoport május hó 3-án, délután 1/2 órakor saját egyleti helyiségében, Pó-utca 16. szám alatt taggyűlést tart, amelyre a tagok tömeges megjelenését kéri a vezetőség.

A horvát-szlavonországi csoportok központja helyiségeit a következő cím alá helyezte: Zúgráb, Kukovica-utca 5, I. em.

A kaposvári helyi csoport május hó 17-én, délután 2 órakor taggyűlést tart, amelyre a tagok pontos megjelenését kérjük.

A komáromi tagtársak május hó 3-án, délután 3 órakor a Bodis-féle vendéglőben (Gyár-utca) értekezletet tartanak.

A szolnoki helyi csoport vezetősége a helyes ellenőrzés szempontjából felkéri a tagtársakat, hogy tagsági díjaik fizetése alkalmával csak olyan bélyegeket fogadjanak el, amelyek olyan számú bélyegzővel vannak ellátva, mint a hányadik hónapban a tagsági díj fizetése eszköztetett. Például, ha valaki az ötödik hónapban egy-két vagy több havi járulékot fizet, akkor a bélyegnek mind az ötös számú bélyegzővel legyenek ellátva. Kérjük tagtársainkat, hogy ezt egy a saját érdektükben, mint a kezelés könnyebbségére tartsák be.

Felszólítjuk továbbá fűtőházi és műhelyi hátralékos tagtársainkat, hogy tagsági hátralékaikat rendezzék, különben kényszerítve leszünk őket a tagok sorából törölni.

A debreceni helyi csoport értesíti tagjait, hogy az egylet helyisége Nap-utca 16. szám alól a Vigkedvő Mihály-utca-ba helyeztetett át.

Felolvasások.

Az északi főmhelyi helyi csoportban május 2-án, szombaton este 1/2 órakor dr. Landler Jenő elvtárs felolvasást tart, amelyre a tagtársak tömeges megjelenését kéri a vezetőség.

A székesfehérvári helyi csoport vezetősége értesíti a csoport összes tagjait, hogy az új helyiségben sorozatos felolvasásokat és tudományos szabad előadásokat fog bevezetni, amelyre már előre is felhívjuk munkástársaink figyelmét.

Itt megjegyezzük, hogy új helyiségünkben külön olvasó és külön játéktér áll díjtalanul a tagtársak rendelkezésére.

A nyugati helyi csoportban (Váci-ut 36, Miskei-féle vendéglő) minden kedden este dr. Landler Jenő elvtárs tartja felolvasásait.

Két világ.

— Irta: Dr. Kadosa Marcel. —

A szentkoronás szövetség egyik kerületének legutóbbi értekezletén valaki megint feltalálta a puskaport. Azt mondotta: tudjátok, mit tegyünk a mi romlásunk, züllésünk ellen? Szervezkedjünk úgy, ahogy a szocialisták.

Ime Kolumbusz tojása. Milyen egyszerű dolog ugyebár? Semmi egyebet nem kell tenni, csak úgy szervezkedni, mint a szocialisták és azonnal meg van oldva minden kérdés, amit elkeseredett marakodásokkal és fejbeverésekkel hiába próbálnak a szent urak megoldani. Az a jámbor férfiú, aki ezt

a bölcsességet kivágta, olyan tiszta sornak látta ezt, mint amilyen világos, hogy kétszer kettő elülről is, hátulról is, mindenféleképpen négy. Képzelmét, hogy elszontyorodott, amikor a szocialista szóra a marakodó gyülekezetet egyszerre elöntötte az egyetértés és egyhangulag lehurrogták az indítványával együtt.

Ugy szervezkedni mint a szocialisták! Milyen könnyű ezt kimondani, de milyen nehéz volna ezt megcsinálni abban a semlegesnemű társaságban. Vajjon mit gondol az irigylésre méltó naivsággal megáldott ember, miért tudunk mi szocialisták olyan nagyszerűen szervezkedni és miért nem tudnak ők a szervezetükkel semmire se menni? Nem gondolkozott még ezen? Vagy egyéb hasonló földöntúli dolog felett se? Nos hát nem restellem a fáradságot, hogy elmagyarázzam neki a nagy titkot.

Azért olyan tökéletesek a mi szervezkedéseink, mert minket egy nagy érdekközösség és egy nagy érzésközösség kapcsol össze. A minket összekötő erő előbb megvolt már, mint szervezetünk. Éppen ennek az erőnek a kényszerítő ereje terel minket egy megbonthatatlan táborba, amely ellen éppen ezért a poklok hatalma is hiába rendez felvonulást. Minket nem a szervezet kerete tart össze. Ha ezt a keretet egy hatalmaskodó miniszter szeszélye vagy bármilyen egyéb erőszak szét is törné, ezzel a mi összetartozásunk nem lenne megszüntetve és mi azután is csak olyan viszonyban élünk egymással, mint addig, csak úgy egyetűl éreznénk, csak úgy tudnánk, hogy egynek a baja, panasza, nyomorusága valamennyiünké és a valamennyiünké minden egyesünké. Megtalálnánk az érintkezés, az együtt való tanácskozás és határozás módját akkor is, ha nyíltan nem, hát titokban, a légen át, a föld alatt, láthatatlan fonalak segítségével. Nincs erő, hatalom sem a földön, sem az égben, amely meg tudná akadályozni azt, hogy akiket az érdekek és érzelmek közössége kapcsol össze, azok ne találkozzanak, ne szervezkedjenek és ne működjenek össze közös céljuk elérése végett.

Nos tisztelt szentkoronás férfiú, ez az oka annak, hogy a mi szervezetünk olyan jól szuperál, az önöké pedig csikorog, nyikorog és kétszer megy hátra, míg egyszer előre. Az, hogy én is vasutas vagyok, te is vasutas vagy: legfeljebb egy vasutasdalárdában vagy temetkezési együletben vagy ilyen se hideg se meleg egyesülésekben hozhat bennünket össze. De gazdasági egyesületet csak azonos érdekű emberek alkothatnak. A munkások, a szolgák, az altisztek valamennyien együtt megdönthetetlen tábor tudnak alkotni. A kinevezettek közül is erős szervezetet alkotnának az azonos érdekűek, ami azonban az alá és fölé rendeltetnek egy szervezetben való tömörítését kizárja. Ezek legfeljebb egy kuglizóban vagy kaszinóban egyesülhetnek, de gazdasági egyesületben sohasem. Aki pedig azt hiszi, hogy munkások és tisztviselő urak is egy kalap alá hozhatók, azoknak örületes bizodalom van az ostoba frázisok erejében.

Az önök szövetsége, oh naiv ember, semmi egyebet nem szolgál és semmi célja nincsen, minthogy lépesője legyen néhány élelmes kapaszkodónak. Egyik szerényen csak művezető akar általa lenni, a másiknak már magasabb igényei vannak: az vezérkedni akar, vagy mint szerkesztő megélni vagy éppen miniszterséget kaparintani. Annak a nagy gondolategységnek és érzelme-közösségnek, ami bennünket is ugyszólván testvérekké avat, ott nyoma sincsen és nem is lehet, mert kenetteljes szólásokkal azt hiába akarja valaki megcsinálni: azt csak maga az élet hozhatja létre. Éppen ezért az önök szövetsége nem is egyéb, mint egy nagy kuglizótársaság, amely egy darabig békeségben kuglizik, kvaterkázik, felköszöntökkel ünnepli a legnagyobb szakállu diszferfiút, de utóbb is összemarakodik a szoncon és egymás fejét veri be a kuglizóbabukkal. Minket folyton hátráltatnak munkákban, működésünk elé száz akadályt gördítenek, sőt

üldöznek az üldözés legundokabb fajtájával, az éhség korbácsával, a kenyérvesztéssel. Ami szervezetünk mégis virágzik és ami portánkról nem hallatszik ki az undok marakodás lármája. A ti szent szövetségteket édelgeti a hatalom, mert jó fiúk vagytok, mert arra teremtőtetek, hogy mesterséges penészesítő intézete legyenek minden feltörekvő váagnak és minden életrevágyó törekvésnek. Hivatalos jóakarát pártolja minden működéstetek, szubvenció, szabadjegy és a kedvezmények száz fajtája, segiténé elő a működésteket, mégis zülletek, bomlatok, civakodtok, acsarkodtok és ebben merül ki minden működéstök.

Tudod-e már most, te jámbor szentecske, hogy miért? Tudod-e, hogy miért nem lehet „ugy szervezkednetek, mint a szocialisták-nak”? Mert a szocialisták „ugy” szervezkednek, ahogy az élet parancsolja és nem ugy, ahogy a stréber nagyuraknak és a hatalmas felsőbbségnek tetszik.

Zsarnokoskodás a zágrábi mőhelyben.

(Hirrer és Hajnal főbasák mint művezetők.)

A két fenti névre hallgató főbasa ugyan csak érti, hogy miként kell a munkásságot végig bosszantani és kizsákmányolni.

És igen egyszerű módon jutottak ezek az emberi alakba bujtatott szörnyetegek ana helyzetbe, hogy ő nekik mindent elhisznek.

A mőhelybe egy fiatal, tapasztalatlan mérnök került és erre építették fel számitásait *Hirrer* és *Hajnal*, akik csakhamar átlátták a helyzetet. Volt gondjuk arra is a basáknak, hogy hamis híreket költsenek a munkásságról, természetesen ezek hátrányára.

Természetesen a mérnök urra bizták, hogy eme hamis és valótlan híreket *Skoupi* mőhelyfőnöknek besugja. A szegény tapasztalatlan mérnököske azt azonban nem vette észre, hogy *Hirrer* és *Hajnal* a háta mögött a markukba nevetnek.

Ily módon ma ugy állunk a zágrábi mőhelyben, hogy 10—18 év óta becsülettel szolgáló munkásokat elbocsátással fenyegetnek. Ezt a munkát nagyrészt *Hirrer* vállalta magára, s az ő besugásainak köszönhetik Grigó és Tremszki stb. munkástársaink, hogy őket elbocsátották, bárha 10—18 év óta szolgálták a vasutat.

Ez az alak még művezetőtársait is denuncialja, akikre eleinte pénzbírságot rónak, később pedig valamennyit sorra áthelyezik.

Már most felmerül az a kérdés, miért gyűlölik éppen az öreg és régi munkásokat?

Ennek egyszerű az oka. A régi munkások értik a mesterségüket és ezek mellett a főbasák nem tudnak csalni. Ezért akarnak az öregebb munkásoktól szabadulni és fiatal, tapasztalatlan munkásokat helyükbe állítani. Ezeknek nem is kell oly magas bért adni, mint a régieknek.

De az elbocsátott emberek nyugbérjárulékaikkal, amelyeket vissza nem fizetnek, szaporítják a Máv. nyugbérintézetének a vagyonát s ezért a tényért *Hirrer* és *Hajnal* felülről vállvergetést remélnek. Az ujévi tekintélyes remunerációt így akarják kiérdemelni.

Egy régi horvát közmondás is azt tartja, hogy a kutya nem a falunak, hanem maga magának ugat. Éppen így tesznek *Hirrer* és *Hajnal* is, akik csak arra ügyelnek, hogy a saját zsebük teljék. Azzal nem törődnek, hogy a munkások az igen gyakori 25—30%-os kereset mellett családjukkal együtt nélkülözéseknek vannak kitéve.

Az elégtelen kereset idézi elő, hogy a munkásság mindenütt eladósodik, ami azután anyagi és erkölcsi romlását idézi elő.

Mindezekért azonban csak a mőhelyfőnök felelős, mert hiszen a fejétől büdösödik a hal.

Bár *Skoupi* urnak fülei is vannak, meg

szemei is, de látni, hallani nem akar, sőt azt hiszi, miként orral is csak azért bir, hogy *Hirrer* és *Hajnal* ennél fogva vezethessék, mint a medvét a medvétáncoltató.

Skoupi ur uralma alatt hallatlan állapotok kaptak lábra a mőhelyben. Valóságos guny tárgya mindaz, ami itt tapasztalható. A munkások hóban, szélben, esőben ázva-fázva dolgoznak a szabad ég alatt és szedik magukba a sorvasztó betegségek csiráit.

Skoupi ur gondolkodási módját igazolja az is, hogy az első küldemény olasz kocsinál elfogadható keresetet nyújtott a munkásoknak. De már az utána következő 2000 olasz kocsinál mit sem akart a régi áráról tudni, ugyannyira, hogy az újabb, de leszorított árák mellett a munkásság még száraz kenyeret sem keresett.

Vajjon célja-e az igazgatóságnak, hogy a munkásság elégedetlen legyen? S vajjon nem arra szolgálnak-e a munkásbizottságok, hogy általános érdekű munkásügyekkel foglalkozzanak? Hát akkor miért nem hallgatja meg a munkásság jogos sérelmeit és panaszait?

Miért várakoztatja meg ehelyett a munkásságot és dühöng 2—3 óra hosszat? Hol van itt a „humanizmus”, az „igazság” és a „jó modor”? Hiába kéri őt a nem magyar ajku, hogy nem érti meg őt, beszéljen németül vagy horvátul, oda se fittyül ennek, ehelyett arra gondol, hogy van fiumei rezolúció.

Vasutasok!

Mindenütt, ahol megfordultok, követeljétek a Népszavát!

LEVELEZÉS.

Kassa. (Egy panaszos levél.) A következő sorokat vettük:

Tisztelt szerkesztő ur!

Nagyon sajnáljuk, hogy mi eddig nem voltunk a munkásszövetség tagjai, azonban ami késik, az nem mulik. Mi ugyanis eddig mindig azt hittük, hogy az urak majd segíteni fognak rajtunk. De lassan-lassan mindinkább meggyőződünk arról, hogy az urak minket kutyába se vesznek, hanem még jobban elnyomnak bennünket. Pedig hát ugyanis keserves a helyzetünk, mert a kocsi-tisztítók azok, akik itt Kassán a mindenlány szerepét töltik be. A szolgálati időnk keservesen hosszú, 24 óra. Mikor azután egy pernyi szabad időnk volna, akkor be fognak bennünket lampista szolgálatra. Mindezekért napi 2—2:30 kor. a bérünk. Hogy örültünk neki, midőn meghallottuk, hogy mindama munkások, akik állomási szolgálatot teljesítenek 50 fillér éjjeli pénzben részesítendők. De örömnünk korai volt, mert éjjeli pénzt mégsem adtak. Azt mondták, bennünket nem tekintenek állomási munkásoknak, hogy a kocsi-tisztítók fűtőházi munkások s hogy bennünket a fűtőház számol el. Mindezt pedig csupán azért, hogy az éjjeli pénzt megspórolhassák. Mert spóroláshoz értenek itt, ha a kisemberek bőréről van szó. Még a nyolc napi szabadságot is megspórolják, mert senkinek meg nem adják.

Hiába jártunk a szentkoronás kerületben. Az elnök ur elküldött a titkárhoz, a titkár az elnökhöz. Hosszu ideig így járatják velünk a bolondját.

Mikor aztán észrevettük, hogy emiatt a többiek is zugolódnak, hát jónak látták azt híresztelni, hogy egy főszent le fog jönni a sérelmeket orvosolni. És összehívtak egy gyűlést, amelyen mi ott voltunk, csak a főszentek nem, sőt később még le is tagadták, hogy ők összehívták volna a tagokat. Azt mondták: „*Valaki becsapta magukat!*” Hát bizony be! De ez a valaki a szentkoronás szövetség volt. Csak szabadulni tudnánk tőlük, mert sajnáljuk a pénzünket.

A munkásszövetségnek küldtünk e héten 11 belépést, de még nem kaptuk meg. A szentek azt mondják, hogy nem fognak

minket felvenni, mert mi is szentek vagyunk. Hát kérem ez nem igaz, mert mi szívesen mennénk, de nem engednek. Kérem ezt a levelet a lapba is kiírni, mert ez mind igazság és ha perre kerül a dolog, csak akkor tessék megmondani, hogy ki írta.

Hát ehhez nincs mit hozzáfűznünk. Ez a levél csak újabb bizonyítéka a szentkoronás humbugnak. Közreadtuk, hadd tanuljanak belőle az elámitottak. A levél írójának a pertől nem kell tartani. Vastagabb dolgot irtunk már mi a szentekről, mélyebben is mártottuk mi már a tollat a kalamárisba, hanem azért szó nélkül vágták zsebre a kemény igazságokat. Szó nélkül, mert hát nem lehetett megcáfolni.

A hallgatásban meg az ámitásban nagy mesterek a szentek. Amikor *venni* kell, ott vannak, csak az *adni* kellemetlen előttük, pláne ha kisemberről van szó.

Piski. (Nincs rendelés.) Egy fűtőkartársunk utközben megbetegedett. Bekopogtatott *dr. Csatt Aurél* petrozsényi helyettes pályatorvos urhoz, adna neki gyógyszerét fájdalom ellen. A doktor ur azonban ugy vélte: ma nincs rendelés, jöjjön holnap 8—10 óra között. Hiába volt minden kérés-könyörgés, a válasz egyre csak az volt: ma nincs rendelés, ha beteg, menjen haza és feküdjék le.

Szólt és betette a beteg orra előtt az ajtót. Vajjon *gazdag* betegeket sem gyógyít a doktor ur, csak 8 és 10 óra között?

Zsolna. (Balesetek.) Hidépítés emberével. Folyó hó 17-én a kassa—oderbergi vasut vonalán, Zsolnától $\frac{1}{3}$ kilométerre, egy új hidat huztak át a Vág vizén. A hid ráhuzatala és az öreg hid eltolása végett cölöpök voltak leverve a Vág vizébe. E pillérek egyikének, a fentnevezett napon, egy tutajt a megáradt Vág nekisodort. E tutajon két tót ember volt és emberfeletti erőmegfeszítés mellett sem voltak képesek a megáradt Vág vizén a tutajt ugy irányítani, hogy az a cölöpök közt elérhető volna s így a tutaj egyik vége nekiment a cölöpnek, mire a tutaj keresztbe fordult és a híd cölöpöket annyira megrázta, hogy az állványon dolgozó munkások közül három egyensúlyt veszítve, egy öt méter-mázsányi vaslemezrel együtt lefordult a keresztben álló tutajra. A nehéz súly és az esés következtében a tutaj széjjelment, magával rántva a Vág vizébe öt embert. Három közülök a többi munkások kimentettek, egyet a vaslemez sértett meg és bár kifogták az illetőt, de életbenmaradásához nincs remény. Az ötödik az ütés következtében vízbe fullt. Az esetet a polgári lapok agyonhallgatták. Miért ne? Hiszen csak egy szegény tót emberről volt szó, akinek csak hat árvája maradt. Így épít a Ksod. hidakat. A hibás azonban mégsem a Ksod. lesz, hanem a tót, a tutaj meg a Vág.

E hó 18-án *Fetter Dániel* vonatlakatos utja a Ksod. rajeci vonalán vitt keresztül, miközben egy személyvonat elütötte. A kórházban bal lábát térden alul levágták. Az eset annál sajnálatosabb, mert *Fetter* tagtársunk. Midőn a szerencsétlenségről *Németh* mozdonyfelvigyázóhelyettes értesült, mint afféle kapaszkodó egyén szokta, ezen megjegyzést tette: „Biztosan be volt rugva.” Ez azonban hamarabb megesik a nevezett mozdonyfelvigyázóhelyettes urral, mint szerencsétlenül járt tagtársunkkal, akit még aligha láttak berugva. Ezek után, mivel a nevezett mozdonyfelvigyázóhelyettes azt mondta egy alkalommal, hogy aki őt egyszer a lapban felemlíti, azt rögtön agyonlövi, kíváncsiak vagyunk, hogy kire süti most a revolverét?

Akik a ti filléretekből huznak hasznot, azok az üzletemberek kötelesek benneteket támogatni azzal, hogy a Magyar Vasutast előfizetik.

A Ksod. ruttkai főműhelyéből.

Amióta a magánvasutak a kormány védőszárnyai alá kerültek, azóta vakmerőségük nem ismer határt. A pragmatika — úgy vélik — feljogosítja őket a legvakmerőbb tettekre; munkásnyuzásra, bérredukálásra. A Ksodnak milliós rebachjai még mindig nem elegendők az iparlovagoknak, a ráth pétereknek még kevés a nyaralójuk, az élelmiszer- és a lakásuzsorát még nem eléggé üzik a kizsákmányolók, ráadásul még a Ksod. betetőzi mindezt azzal, hogy a munkásság kerését még lejjebb szállította.

Legtarthatatlanabb volt már ez az állapot a ruttkai főműhely szereldéjében, ahol januárban az átlagos kereset 45%-ra rugott a napibéren felül, februárban már csak 40% volt, márciusban pedig 13—24% között váltakozott. Ha most tekintetbe vesszük, hogy a napibérek 2.40—2.80—3.—korona között váltakoznak, akkor tisztában lehetünk a ruttkai keresetekkel.

Jól tudjuk, hogy az igazgatóság minderre azt feleli, hogy előhozakodik majd egy pár szórványos esettel, amelylyel azt akarja igazolni, hogy még 90%-ot is keresnek — egyes emberek. Igen ám, de arról hallgatni fognak, hogy ezt is csak akkor, ha naponként 11—13 órát dolgoznak.

Mert hetek óta folyik az „órázás.” És most azután az igazgatóság a mellére fog ütni, hogy ő ezeket a tulorákat meg szokta fizetni. Meg, de miből? A munkásság által már megkeresett akkord-keresetből. Aki tulorázik, megkapja a rendes órapénzét, de megrövidül az akkord. A Ksod. kivesz egy pár garast a munkás egyik zsebéből és beleteszi a másikba. Azzal azonban nem fog a Ksod. előhozakodni, hogy sok esetben a munkásság még egy fél százalékot sem bír keresni. De azt is el fogja hallgatni, hogy a 90%-on felüli keresetet nem szokta kifizetni, hanem a ráth péterek osztalékát növeli ezzel is.

Ilyen körülmények között érthető volt, ha a munkásság emlékiratban fordult az igazgatósághoz, hogy a leszorított akkord-árakat felemelje. És ekkor az igazgatóság a pragmatikához fordult. Ettől remélt segítséget. Elő az esküvel, a fogadalommal. Nyomban kiszemeltek egy csomó embert, akik még eddig nem tettek esküt vagy fogadalmat és esküre rendelték őket. Azt hitték, az esküvel rájuk lehet ijeszteni. És éppen ebben rejlik a Ksod. taktikája. Az esküt nem egyszerre veszik ki, hanem részletekben, mindig olyankor, amidőn valami mozgalom van készülődésben. Kortesfogásnak használják azt az esküt, amelynek abszolút semmi értéke nincs, amely nem egyéb, mint gyalázatos profanizálása a fogadalomnak, a férfiúi becsületszónak. A Ksodnak még mind a mai napig nincs pragmatikája, hanem egy fél-tucatszor már eskettettek. Most is kiküldte az igazgatóság dr. Fábrián Lászlót, aki gróf Batthyányért duzzadó keblét a Vasutas Szövetség tulipántos jelvényével diszítve, lépett a munkásság közé, ahol dörgő proletár dalokkal és nem a Kossuth-nótával fogadták őt. És a munkásság letette az esküt, nem tudjuk mire. Lehet, hogy egy fej vöröshagymára, mert hiszen a Ksodnak még nincs pragmatikája s vajjon kinek esküdjék hűséget a vőlegény, ha még nincs menyasszonya?

Az újabb eskütétel azonban nem riasztotta el a szerelde munkásságát, hogy követelését fentartsa. Peuser Lajos osztályfőnök maga is elismerte a követelés jogosultságát és megígérte az alkubér-egységek emelését. Sőt ő maga adta azt a tanácsot, hogy „emeljék, de csak mérsékelten.” Mikor azonban a követelések írásban benyújtattak, akkor már hűledezett a követelésektől.

Azonban Peuser ur mézes-mázos szavai sem hatottak csillapítólag, s így az igazgatóság újabb csillapító szer után kutatott. Elkezdte hirdetni, hogy az esztergályosok új alkubér-egységárakat fognak kapni. Mindenki azt várta, hogy ez az árak emelését jelenti. Amde csalódtak. Az „új” egységárak

teljesen azonosak a régiakkal, a különbség csupán az, hogy a „rég” irott volt, az „új” pedig nyomtatott.

Mindezek a körülmények éppen az ellenkezőjét érték el annak, amit Ráth urék elérni akartak. Ahelyett, hogy a keletkező mozgalmat elfojtották volna, csupán szitoták ezt. Igéretekkel az igazgatóság célt nem érhet, mert a munkásságnak még fülbe cseng dr. Hauser Adorján szava, amidőn október 10-én eget-földet ígértetett. S mi teljesedett be mindebből? A szekrényeken és mosdóteknőkön kívül semmit sem adtak meg abból, amit megígérték.

És ez a körülmény még jobban fokozza a munkásság elkéseregését, amelyet az igazgatóság lát ugyan, de a kérések teljesítésével nem akar orvosolni. Erővel harcot akar provokálni, hogy a minden tekintetben jogos kérések teljesítése alól kibujhasson.

Már most mit szól ehhez a minden lében kanál legfelsőbb felsőbbség?

Ha oly nagyon lelkiismeretesek odafenn a legfelsőbb régiókban, amikor arról van szó, hogy a vasutagazgatóságok zsebeit megvédjék, vajjon mikor ereszkednek le, hogy a vasutasság törvényadta jogait érvényesíteni segítsék?

Vajjon mikor fognak felülről vizsgálatot indítani a Ksod. ellen? Mikor fogják a Ksodtól számon kérni a nyugdíjintézet számadásait? Mert tudni kell, hogy 1903 óta még kimutatást sem tettek közzé a nyugdíjintézet vagyoni állapotáról.

És mikor jut eszébe a felsőbbségnek a Ksodtól megkérdezni, miért vonia le a munkásságtól még mindig a régi arány szerint a betegpénzt? Mikor fogják azután a július hó 1-től jogtalanul levont járulékok visszafizetését elrendelni?

Ezekre a dolgokra a hatalmasok nem ügyelnek, mert a Ksod. hamis humanizmus-sal törli ki a szemüket.

Felállított „hizlaldát”, olyan népkönyhféle intézményt, amelyben egyszeri étkezés 40 fillérbe kerül, azonban egy vörös petádot sem ér. A kolónia terveit már évek óta készítgetik, azt mondják, nemsokára készen is lesznek a tervek. A házbérek elviselhetetlen magasak. Szoba, konyháért 240 koronát fizetnek azok a háziurak, akik az oltárápítésre adott 3500 koronájukat a vasutasok stájerolásával akarják visszakapni.

Ilyen állapotok mellett teljesen érthető, ha a munkásság elégtelen, ha követelésekkel áll elő, de teljesen érthetetlen ruttkai Ráth Péterék viselkedése, akik a követelések teljesítése helyett harcot akarnak, csak hogy a profit ne csorbuljon. Adni tessenek, urak, adni, de ne ígérgetni, mert ezekkel az ígérgetésekkel csak izgatni fognak.

Konzum és kartell.

— A modern kartell, a fogyasztók átka. —

A kartellek féktelen garázdálkodásainak jogyében folyt le a mult esztendő gazdasági életnyilvánulása. Emberemlékezet óta még talán sohasem sarcolták meg ily hallatlan mértékben a fogyasztók millióit a modern fosztogatók szervezett és törvényesen védett lovagjai, mint az elmúlt évben. Rendellenesség dolgában, különösen a fogyasztási cikkek árhullámainak hirtelen váltakozásai tekintetében nem vetekedhetik vele az új század egyik esztendeje sem.

A fogyasztók széles rétegeit, különösen a dolgozó osztályokat — akikhez mi vasutasok joggal számítjuk magunkat, mert verejtékes munkánk szükös béréből élünk — sohasem dédelgették és kimélték a titkos és nyilvános kartellek. Azelőtt is szivattyuztak bennünket. De ilyen vakmerő támadást elemi létérdekeink ellen még sohasem mertek intézni, mint mostanában és a közelmúltban. Mi is az a modern kartell?

A mai társadalom pusztító sáskahada. A dolgozókon, a munkálkodókon, a szorgalmas, igénytelen és jogfosztott hangyákon élőködők szabadalmazott szövetkezete.

Az élelmiszer- és házbéruzsorások, a ruha-, cipő-, kalapdrágítók, a rebachlovagok szervezett társasága és maffiája.

Akik nem elégszenek meg tisztos polgári haszonnal, mert vakmerőségüknél csak mohóságuk nagyobb. Hirtelen, egyszerre, máról-holnapra milliomosok akarnak lenni, hogy gondtalanul, kéjjel élvezhessék a jólét pokoli gyönyöreit, mialatt a dolgozók százezrei, a tudóvsz, az éhtifusz és hasonló nyavalyák martálekául és áldozatául esnek.

Eredeti rendeltetésük a kartelleknek az lett volna, hogy a mai kapitalista termelést szabályozzák, annak egyenletességét biztosítsák és mentesítsék a dolgozó szegényebb néposztályokat a tulprodukción kisértő munkanélküliség milliokat nyomorba döntő kitéréseitől.

A kartellek hivatása lett volna, hogy eleje vétessék az orkászertü gazdasági „krach”-oknak, amelyekhez hasonló az amerikai Egyesült-Államokban jelenleg is pusztít és tett milliokat földönfutóvá.

Ehez hasonló rázkódtatások elkerülését és kiküszöbölését célozták eredetileg a kartellek, de ezt a hivatást betölteni, ezt a problémát megoldani nem tudták.

A kartellek sok hasznát tehát a szenvedő emberiség nem látta. Ellenben a mindennapi élet bizonyítja, hogy a fogyasztók rovására mennyi sok visszaélést és gatszást követtek el a kartellekkel.

A termelő eszközök tulajdonosai kitapasztalták már réges-régen, hogy a kartell kitűnő áremelő eszköz és kiválóan alkalmas a profit jogosulatlan felszólására. Atkos tömegnyomornak lett az okozója.

Ezek az áldatlan kartellek a modern fosztogatók sáncai, hasonlóak a középkori rablólovagok jól megvédett városaihoz, ahonnan kirohanásaikat intézték a védtelen utasok ellen. És amiképpen a középkori rablólovagok büntetlenül követhették el gatszágaikat, miközben füttyültek a „szent és sérthetetlen tulajdonjogra” — lévén mások tulajdonáról szó — épp oly büntetlenül zsákmányolnak ki bennünket vasutasokat is, mint kényszerhelyzetben levő fogyasztókat a modern várurak, a kartellek és trösztök büszke lovagjai.

*

A gazdasági élet e fattyuhajtása ellen nincs védekezés. Ez a közhiedelem.

Legtöbben úgy vagyunk vele, hogy elégedetlenkedünk, lármázunk, de még inkább sopánkodunk, jajgatunk, így meg úgy, hogy nem lehet már kitartani a szörnyü drágaságot.

Közben pedig a Csimborasszóig emelik a mindennapi szükségleti cikkek árait a kiváltóságosak, amelylyel persze meg nem békülünk és amibe beletörödni nem tudunk. Állandóan átkozzuk az élelmiszer- és házbéruzsorásokat, akik az emberiségnyomorát enyhítés helyett még csak tetézik, mestersegesen fokozzák.

De ellene tenni nem tud az egyes ember, mert tehetetlen. A legtöbben szárnyaszegetten megadják magukat végzetes sorsuknak, mely a kartellek kezében, hatalmában van letéve.

E körülmény okozta nyomor a munkálkodók egyrészét sztrájkba kergeti. Ezek igyekeznek áthárítani a munkáltatókra az uzsora-többletet. De a sztrájk csak pillanatnyi hatást, könnyítést jelent, de magát a nagy problémát, a termelésnek és fogyasztásnak egyensúlyba hozatalát meg nem oldja. Sőt a kartellovagok újabb jogcímnek használják fel a további jogosulatlan és mértéktelen áremelésekre.

Mások kartelltörvény után kiabálnak és az állami hatalom beavatkozását követelik a kartellek megrendszabályozására. Külföldi példák mutatják, hogy ezzel sem lehet célt érni, mert a legszigorubb kartelltörvények is hatástalanoknak bizonyultak. Nincs olyan törvényparagrafus, amelyet a modern rablólovagok ki nem tudnának játszani vagy meg nem kerülnének.

Egyedüli hatásos eszköznek a védekezésre a szövetkezetek bizonyultak. Ezek is csak akkor, ha helyes alapokra vannak fektetve. Sajnos, a mi fogyasztó szövetkezeteink egymagukban gyöngék arra, hogy a küzdelmet a siker reményében felvehessék a féltelenkedő kartellekkel.

Miért?

Mert nemcsak az egyes fogyasztó, hanem a Konzum is teljes mértékben ki van szolgáltatva a termelők önkényének, összehangolásának és egészen a hatalmukban állnak.

Ha a cukor- és malombárók holnap elhatározzák a liszt és cukor árának emelését, ez ellen nincs appelátá. Hiába kapálódzik a Konzum vezetősége, kénytelen velük táncba menni, bár elszontyolodott lélekkel és vérző szívvel, mert máshol nem tudja szükségletét beszerezni és közvetve tagjait kiszolgálni.

A védekezés ebben a formában tehát hatástalan, jobban mondva elégtelen.

Érezzük, hogy a modern rabszolgaság alól magunkat mentesíteni muszáj, de elkeseredünk, mert nem tudjuk, nem ismerjük az eszközt és módját annak, miképpen menekülhetünk meg a vérszívó poloskák csipéseitől.

(Folytatjuk.)

IRODALOM.

A francia forradalom.

Írta: Wilhelm Bloss. Fordította: Horovitz Jenő.

A világtörténelemnek színpadán lejátszódnak olyan mélyreható események, melyeket megérteni és ismerni kell minden gondolkodó embernek.

A XVIII. század nagy francia forradalma ilyen esemény. Ismerni kell azt az előretörő munkásság minden emberének, hogy megértsék ez események nagy tanulságait.

Felvonul előttünk a mostani nagy kulturájú Franciaország régi képe a XVII. századtól egészen a forradalom befejezéseig írásban és hű képekben. Látjuk előretörni a burzsoáziát a „Szabadság, Egyenlőség, Testvériség” forradalmi zászlajával, lobogója alá sorakoztatja faltörő kosnak a lelkes ötödik rendet, a népet. A királyság zsarnoki hatalma legyűrt, lába elé parancsolt minden alattvalót, akinek nem jutott hely a királyi trón kényelmes árnyékában.

A királyság, a Lajosok hivei benne éltek a legpazarabb paradicsomban. A fény, a pompa tetőfokra hágott, a nemesség nem ismert határt örületes pazarlásában. Természetes, hogy ennek a polgárság és első sorban a nép adja meg az árát. A kiváltságosak azt hirdetik, hogy ők az istentől nyerték hatalmukat és a mindenható akarata az, hogy a „csöcselék” huzza az igát.

Es a „csöcselék” huzta az igát, amint-hogy mindig huzta, ha befogták. Am a kor rohant. Jöttek nagy zakatolással az ipart átalakító gépek, az emberi elme csodás alkotásai és a guzsbakötött polgárság mozdult, szabad akart lenni, hogy kihasználhassa a gép minden előnyét.

Hiába szólt érdekeiért írsaiban, a hatalom nem értette meg az intelmet és örülten tobzódott a dolgozók életjogán. Hiába beszéltek arról, hogy legyen egyenlőség, testvériség, szabadság. A hatalom a szuronyokra támaszkodott és abban kereste a maga igazát.

A felizgatott, életre szólított erők tovább lázonganak, forronganak. A hatalom megköttyösül és láncra vereti a hangoszavukat. A tömlőcök megtelnek a kitörni készülő forradalom elszánt, bátor harcosaival.

Két táborra oszlik Franciaország: haladókra és maradiakra. A haladók ügye a többség ügye volt akkor és talpra állította a polgársággal a proletariátust is. Megindul az élet-halálharc a hatalom és a nép között.

Piacokon felállítják a vérpadot és vele megszületnek a felébredt népharag kitö-

rései. A királyságot eltörlik. XVI. Lajost vérpadra hurcolják és proklamálják az emberi jogokat.

A nagy forradalom után is voltak Franciaországban apróbb forradalmak. Am ezek csak a hatalom birtokosait változtatták meg és nem jelentettek társadalmi változásnál egyebet.

Blos ezeket az eseményeket írja le az igazság bátorságával. Írója szocialista ember, könyvében a mi érzéseinkkel találkozunk és azt a nagy forradalmat, mely kihatolt Európa minden államára, a mi szempontunkból ismer-teti, írja le.

A szöveg 200 képpel van illusztrálva és ez is hozzájárul, hogy az érdekesítően megírt könyvet szórakozva lapozgassuk, olvashassuk.

A gyár, műhely, mező és bánya szenvedő robotosai, akik végigjárják naponta az aljasító munka tövises kalváriáját, mikor hazatérnek a szűkre szabott négy fal közé, üres óráikban vegyék elő és olvassák ezt az élvezetes, okos könyvet.

VEGYES.

Halálos baleset. Folyó hó 18-án Belluson Horváth Károly állomási félvigyázó gyakornok a vágányok közt megbotlott a határfában éppen akkor, midőn a váltóellenőrzést végezve, az irodába visszament és oly szerencsétlenül esett el, hogy a bejövő 1461-es vonat a ballábát levágta. Mire kórházba került, már elvérzett és meghalt.

Veszteségünk. Erős József székesfehérvári Dv. műhelyi lakatos, az ottani helyi csoport tagja, hosszas szenvedés után elhunyt. Temetésén a helyi csoport testületileg vett részt, ravatalára pedig koszorút helyezett. Örizzük emlékét!

A nagyváradi fodrászsegédek ifj. Davola József Rákóczi-uti üzletét további intézkedésig zárlat alá helyezték. Erre a körülményre felhívják a nagyváradi vasuti munkásság figyelmét.

Nemzetközi jelentés a szakszervezeti mozgalomról. A szakszervezeti központok nemzetközi titkára, Legien elvtárs, e napokban tette közzé negyedik jelentését a szakszervezeti mozgalomról. Ez a jelentés 1906-ról szól és habár még mindig nem nyújt teljes képet a különböző országok szakszervezeteiről, mégis rendkívül tanulságos. Az 1906-iki szakszervezeti mozgalmakról 13 ország küldte be jelentését, míg 1905-ben csak 10 tette ezt. A beküldött jelentések szerint szervezve voltak: Németországban 2,215.165, Angolországban 2,106.283, Ausztriában 448.270, Olaszországban 273.754, Svédországban 200.924, Belgiumban 158.116, Magyarországon 153.332, Hollandiában 128.845, Dániában 98.432, Spanyolországban 32.405, Norvégiában 25.339, Szerbiában 5350, Bulgáriában 5000. Tizenhárom országban összesen 5,851.215 munkás, ebből 372.920 nő volt szervezve. Földmunkásszervezetek csak 7 országban vannak, összesen 108.891 taggal. Százalékos arányban Dániának szervezetei a legerősebbek. Ott a munkások 51,92%-a van szervezve, utána következik Svédország 38,77%-kal, Anglia 33,97%-kal, Magyarország 28,56%-kal, Hollandia 26,79%-kal, Ausztria 18,05%-kal, Norvégia 6,51%-kal, Olaszország 6,46%-kal. Németország részére a százalékos arányt nem lehetett megállapítani, mivel ott az utolsó népszámlálás 1905-ben volt. A szervezett munkások nagy része országos szervezetekhez tartozik. Ugyanis az országos szervezeteknek 3,437.659 és a helyi szervezeteknek 147.657 tagja van.

MULATSÁGOK.

A hatvani helyi csoport május hó 2-án majális rendez, amelyre ezton felhívjuk a tagtársak figyelmét.

A V. M. O. Sz. szegedi helyi csoportja 1908. évi május hó 2-án, szombaton, az új-szegedi „Vigadó” összes helyiségében, saját könyvtára és segélyalapja javára hangverseny, szavaltat és emlékbeszéddel egybekötött zártkörű táncvigalmat rendez. Kezdeté este pont 8 órakor. Belépődíj: személyjegy 1 kor., családjegy 2 kor. 40 fillér.

Nyugtázás.

A szolnoki helyi csoport április hó 4-én tartott kedélyes estélyén utólag felülzetett Deák Ferenc vendéglős 5 koronát.

CSERE.

Kazánkovács, a ceglédi főkműhelyből, cserélne az istvántelki, szolnoki vagy a nagybecskereki műhelybe.

Előfűtő, Piskiről, cserélni óhajt bármely fűtőházba.

Kocsilakatos, Piskiről, cserélni óhajt temesvári műhelybe.

Esztergályos, a hatvani műhelyből, cserélni óhajt az istvántelki főműhelybe.

Minden vasutas legyen tagja a Máv. fogyasztási szövetkezetének, Budapest, VI. ker., Izabella-utca 50.

Kiadóhivatali üzenetek.

Felkérjük olvasóinkat, hogy a májusi negyed alkalmával történő lakváltozásaikat mielőbb bejelenteni sziveskedjenek. A kiadóhivatal.

Szerkesztői üzenetek.

Lapzárlat hétfőn este. Későbbben beérkezett közlemény csak a következő számban közöl-tetik.

Szerkesztővel értekezni naponta délelőt 10—12-ig lehet.

Kérjük a közleményeket röviden, de azért érthetően megírni. A papírnak csakis az egyik oldala használható. Piros tintával vagy ceruzával megírt kéziratok nem használhatók fel.

Sopron. Ha így áll a dolog, úgy kérjük az ügyet újból és kimerítően megírni. A papírnak csak az egyik oldalát szabad használni. Díszkréciókban megbizhatik.

Sátorajánshely. A kért könyvet dr. Pálesz Lajos, Máv. fogalmazó a kolozsvári üzletvezetőség-nél, megküldi. Irjanak neki.

P. Bálint. Önt nőfennek tekintik, ezért nem kap tüzelőt. Csak ha „törvényes” hozzátartozóival élne közös háztartásban, akkor lehetne tüzelőre igénye.

Felelős szerkesztő: **Faragó Dezső.**

Világosság könyvnyomda r.-t. Budapest, VII. Nyár-utca 1

HIRDETÉSEK.

E rovat alatt közlőtekért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget.

FRIEDMANN HERMAN

a vasutasok óraszállítója

Budapest, VIII., Vas-utca 19.

Ajánlja 3 évi jótállás mellett a legpontosabban kipróbált, jól járó

„VASUTI ÓRÁT”

Ára 7 korona.

Ezen órát utánvétel mellett szállítom. Meg nem felelő óráért a pénzt visszaadom.

Nyáron
szomjcsillapító.

Télen
gyomormelegető.

Reggeli és uzsonna-kávé tejjel
vagy tej nélkül egész éven át:

FRANCK ENRILO KÁVÉJA

1 ltr Enrilo-fűzet cukorral együtt
alig 3 fillérbe kerül.

Az Enrilo lehűtve felűdit. Az Enrilo melegen felmelegít. Az Enrilo tejjel táplál, kitűnő ízű és jóleső eszményi, teljesen alkoholmentes itala a népnek.